

MIZPP00GR59Y

33182/ENV/16

16. 06. 2016

Ing. Slavík, Ph.D.
Mgr. Bujalský

Vazba nařízení vlády č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech a zákona o integrované prevenci

---

Účel dokumentu

Předkládaný text vypracovaný odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence Ministerstva životního prostředí (OPVIP MŽP) se zabývá vztahem nařízení vlády č. 401/2015 Sb. o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech ze dne 14. prosince 2015 a zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů.

Účelem tohoto materiálu je provozovatelům a povolujícím úřadům ujasnit aspekty praktického provádění některých relevantních ustanovení nového předpisu v ochraně vod v oblasti integrované prevence, stejně jako sjednotit výkon státní správy.

Tento metodický dokument je zaměřen zejména na problematiku aplikace emisních limitů uvedeného nařízení vlády na zařízení v režimu integrované prevence.

1. ÚVOD

Metodika řeší vliv ustanovení nařízení vlády č. 401/2015 Sb. na povinnosti vycházející ze zákona o integrované prevenci. Předmětné nařízení nabylo platnosti 30. prosince 2015, kdy bylo vyhlášeno ve Sbírce zákonů. Datem účinnosti tohoto právního předpisu je dle § 17 tohoto nařízení 1. leden 2016.

Řešené nařízení nahrazuje nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, které bylo § 16 nařízení vlády č. 401/2015 Sb. zrušeno.

Ve vztahu k problematice integrované prevence je řešené nařízení významné zejména z pohledu ukazatelů a hodnot přípustného znečištění povrchových a odpadních vod, výčtem prioritních látek a prioritních nebezpečných látek a jejich emisních limitů v oblasti zneškodňování odpadních vod.

2. POSTUP ÚŘADU PŘI PŘEZKUMU DOTČENÝCH INTEGROVANÝCH POVOLENÍ V NÁVAZNOSTI NA NAŘÍZENÍ Č. 401/2015 Sb.

Zákon o integrované prevenci obsahuje mechanismus pro uvádění integrovaných povolení do souladu s požadavky nové složkové legislativy – přezkum závazných podmínek integrovaného povolení, na který případně navazuje řízení o změně integrovaného povolení. Podle § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci úřad vždy přezkoumá závazné podmínky integrovaného povolení, vyžaduje-li to změna emisních limitů nebo standardů kvality životního prostředí provedená na základě jiných právních předpisů, nebo jiná změna zvláštních právních předpisů, která může mít vliv na závazné podmínky provozu stanovené v integrovaném povolení.

Z výše uvedeného lze dovodit, že zákon o integrované prevenci předpokládá, že v rámci stanovení emisních limitů bude provoz zařízení komplexně regulován integrovaným povolením, tj. regulace integrovaným povolením nebude omezena na emisní limity stanovené navíc oproti požadavkům složkových právních předpisů a na emisní limity, které jsou oproti požadavkům složkových právních předpisů zpřísněny.

Dalším aspektem, který do této problematiky vstupuje, jsou závěry o BAT. Dle § 18 odst. 3 zákona o integrované prevenci provádí úřad přezkum všech závazných podmínek integrovaného povolení, je-li zveřejněno rozhodnutí o závěrech o nejlepších dostupných technikách pro hlavní činnost zařízení podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu. Při přezkumu se zohlední všechny nové nebo aktualizované závěry o nejlepších dostupných technikách použitelné pro dané zařízení, které byly přijaty na úrovni Evropské unie podle čl. 13 odst. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích (IED) od udělení povolení nebo jeho posledního přezkumu. Úřad na základě provedeného přezkumu zajistí, aby do 4 let od zveřejnění příslušných závěrů o nejlepších dostupných technikách v Úředním věstníku EU byly závazné podmínky integrovaného povolení v souladu se závěry o nejlepších dostupných technikách, a aby byl provozovatel zařízení s to tyto podmínky dodržovat. Uvedená lhůta by měla zahrnovat jak přezkum, tak případné navazující správní řízení.

V souvislosti s řešenou problematikou je nutné akcentovat znění § 7 odst. 3 nařízení č. 401/2015 Sb., které říká, že při povolování vypouštění průmyslových odpadních vod do vod povrchových stanoví vodoprávní úřad emisní limity podle druhu výroby maximálně do výše emisních standardů uvedených v tabulkách 2 a 3 přílohy č. 1 k tomuto nařízení. Dále je v tomto odstavci řečeno, že u zařízení podle zákona o integrované prevenci stanoví vodoprávní úřad pro ukazatele, které jsou upraveny v rozhodnutích o závěrech o nejlepších dostupných technikách, emisní limity maximálně do výše hodnot stanovených v těchto rozhodnutích.

Lze tedy konstatovat, že povolující úřady jsou povinny v návaznosti na nařízení č. 401/2015 Sb. zajistit soulad dotčených integrovaných povolení za účelem zajištění jejich souladu s požadavky stanovenými přímo tímto prováděcím právním předpisem ohledně specifických emisních limitů uvedených zejména v příloze č. 1 (tabulky 2 a 3 uvedeného nařízení) na základě § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci.

V souvislosti s určením termínu, dokdy by mělo být uvedeného souladu dosaženo, lze konstatovat absenci přechodných ustanovení v nařízení č. 401/2015 Sb., ve vztahu k aplikaci emisních limitů.

Z tohoto důvodu musí být aplikován postup, který vychází z § 126 odst. 5 vodního zákona, kde je mimo jiné řečeno, že se vydaná rozhodnutí podle § 8 odst. 1 nevydají podle tohoto zákona, pokud je jejich vydávání nahrazeno postupem v řízení o vydání integrovaného povolení podle zákona o integrované prevenci. Díky této skutečnosti je možné odvolat se při stanovení termínů uvedení integrovaných povolení do souladu s novými požadavky na § 9 odst. 2 vodního zákona, který říká, že povolení k vypouštění odpadních vod nemůže být vydáno na dobu delší než 10 let, v případě vypouštění odpadních vod se zvlášť nebezpečnými látkami nebo nebezpečnými látkami podle přílohy č. 1 na dobu delší než 4 roky.

Z uvedeného plyne, že k uvedení do souladu s novými požadavky v oblasti ochrany vod definovaných v nařízení č. 401/2015 Sb., musí v uvedených případech dojít do 4 respektive 10 let od nabytí účinnosti uvedeného povolení, respektive podmínek v integrovaném povolení, které jej nahrazují. Pokud je předmětná podmínka v integrovaném povolení časově omezena a provozovatel podá žádost o změnu, je možné věc řešit i v rámci povolovacího řízení. Dalším možným postupem v praxi je přezkum a na něj navazující řízení. V souvislosti s uvedeným je však nutné upozornit, že uvedené platí pouze v případě, že ustanovené emisní limity nepocházejí ze závěrů o nejlepších dostupných technikách (závěry o BAT), kde se aplikuje adresná úprava.

Ve spojitosti s možným urychlením aplikace emisních limitů z nařízení č. 401/2015 Sb. do integrovaných povolení lze v odůvodněných případech využít, tzv. „místní podmínky“. To v praxi znamená, že se využije znění § 18 odst. 2 písm. d) nebo § 18 odst. 6 písm. c) zákona o integrované prevenci. V prvním případě úřad vždy přezkoumá závazné podmínky integrovaného povolení, je-li znečištění životního prostředí v důsledku provozu zařízení tak značné, že významně přesahuje standard kvality životního prostředí a nelze se k němu přiblížit jinak než změnou závazných podmínek provozu zařízení. V druhém případě může úřad provést přezkum podmínek integrovaného povolení, je-li v místě provozu zařízení dlouhodobě překračován standard kvality životního prostředí. (V prvním případě jde o přímou souvislost s provozem zařízení, v druhém případě se jedná spíše o obecně překročitelný standard.)

Nicméně značná část emisních limitů uvedených v příloze č. 1 předmětného nařízení vychází ze závěrů o BAT; jedná se například o rozhodnutí Komise 2013/84/EU, 2013/163/EU, 2012/135/EU a 2013/732/EU. Na tento fakt navazuje skutečnost, že v případě, že jsou emisní hodnoty převzaty ze závěrů o BAT, jde zároveň o přezkum z pohledu § 18 odst. 3 zákona o integrované prevenci, kdy jsou při přezkumu zohledněny všechny nové nebo aktualizované závěry o nejlepších dostupných technikách použitelné pro dané zařízení, které byly přijaty na úrovni Evropské unie podle čl. 13 odst. 5 IED od udělení povolení nebo jeho posledního přezkumu. Tímto aktem tedy úřad v relevantních případech zároveň zajistí, že dojde do stanovených 4 let od zveřejnění příslušných závěrů o nejlepších dostupných technikách k zezávnění podmínek emisních limitů integrovaných povolení v souladu se závěry o BAT. **Lze tedy konstatovat, že pakliže emisní limity uvedené v příloze č. 1 nařízení č. 401/2015 Sb. vycházejí ze závěrů o BAT, musí být implementovány do integrovaných povolení 4 roky od vydání těchto závěrů.** Uvedené je vázáno na ustanovení § 18 odst. 3 zákona o integrované prevenci, které ukládá povolujícímu úřadu zajistit prostřednictvím přezkumu a navazujících správních úkonů, aby závazné podmínky provozu všech relevantních integrovaných povolení byly do 4 let od zveřejnění závěrů o BAT pro hlavní činnost v souladu s těmito závěry o BAT.

Konkrétní postup je pak dán tím, zda předmětné zařízení emituje škodliviny, jejichž emisní hodnoty jsou ošetřeny v nařízení č. 401/2015 Sb. jako hodnoty vycházející z relevantních závěrů o BAT, nebo jsou ustaveny „pouze“ na základě předmětného složkového dokumentu, či „starého“ BREF, nebo se vyskytují pouze v příloze č. 2 zákona o integrované prevenci.

3. ZPŮSOB STANOVENÍ EMISNÍCH LIMITŮ

V § 14 zákona o integrované prevenci je upraven způsob stanovení závazných podmínek provozu, včetně podrobné úpravy rozsahu a způsobu stanovení emisních limitů. Podle § 14 odst. 3 zákona o integrované prevenci závazné podmínky provozu (vč. emisních limitů) stanovené v integrovaném povolení nesmí být mírnější než závazné podmínky provozu, které by jinak byly stanoveny podle zvláštních právních předpisů.

V § 7 odst. 3 nařízení č. 401/2015 Sb. je pak řečeno, že při povolování vypouštění průmyslových odpadních vod do vod povrchových stanoví vodoprávní úřad emisní limity podle druhu výroby maximálně do výše emisních standardů uvedených v tabulkách 2 a 3 přílohy č. 1 k tomuto nařízení. U zařízení podle zákona o integrované prevenci stanoví vodoprávní úřad pro ukazatele, které jsou

upraveny v rozhodnutích o závěrech o BAT, emisní limity maximálně do výše hodnot stanovených v těchto rozhodnutích.

3.1. Dodržování emisních limitů „p“ a „m“ nařízení č. 401/2015 Sb.

Otázkou je, zda se u stanovování emisních limitů dle přílohy 1 tabulek č. 2 a 3 jedná o hodnoty „p“ nebo „m“. Podle § 9 odst. 1 a 2 uvedeného nařízení vlády jsou tyto hodnoty charakterizovány jako:

Emisní standardy „p“ uvedené v tabulce 1a přílohy č. 1 k tomuto nařízení, emisní standardy uvedené v tabulkách 2 a 3 přílohy č. 1 k tomuto nařízení a emisní limity podle nich stanovené vodoprávním úřadem v povolení k vypouštění odpadních vod se považují za dodržené, jestliže míra jejich překročení nepřesáhne hodnoty uvedené v příloze č. 5 k tomuto nařízení.

- Uváděné přípustné koncentrace „p“ nejsou aritmetické průměry za kalendářní rok a mohou být překročeny v povolené míře podle hodnot uvedených v příloze č. 5 k řešenému nařízení. Vodoprávní úřad stanoví typ vzorku A nebo B nebo C podle poznámky 3) k tabulce 1 v příloze č. 4 k řešenému nařízení.
- Emisní standardy „m“ uvedené v tabulce 1a přílohy č. 1 k tomuto nařízení a emisní limity „m“ stanovené vodoprávním úřadem v povolení k vypouštění odpadních vod jsou nepřekročitelnými hodnotami. Vodoprávní úřad stanoví typ vzorku uvedený v tabulce 1 přílohy č. 4 k řešenému nařízení v souladu se stanovením hodnoty „p“.

Ustanovení § 14 odst. 4 zákona o integrované prevenci určuje, že emisní limity ze závěrů o BAT nemají být překračovány za běžných provozních podmínek, z čehož lze vyvodit, že za definovaných „jiných než běžných podmínek“ je překračovat lze. To nasvědčuje tomu, že vzorky odebrané za „nestandardních“ podmínek by neměly být porovnávány. S ohledem na výše uvedené **je možné interpretovat, že se v případě závěrů o BAT jedná o hodnotu „p“**, přičemž odkaz na přílohu č. 5 v definici parametru „p“ podle nařízení vlády č. 401/2015 Sb. představuje taxativně stanovené maximální přípustné množství vzorků, které jsou považované za odebrané v jiných než standardních situacích a tudíž se nevyhodnocují. Nicméně vhodným postupem by bylo, aby u vzorku, který není porovnáván s hodnotou „p“, bylo doloženo/evidováno za jaké situace byl odebrán. Dále je v souvislosti s uložení uvedeného emisního limitu vhodné stanovit, co se považuje ve vztahu k porovnávání za jiné než standardní provozní podmínky (najíždění a odstavování technologie, zkušební provoz zařízení, činnost v rámci údržby apod.). **Z porovnání lze pak vylučovat ty vzorky, které byly odebrány v definovaných jiných než standardních provozních podmínkách a to do maximálního počtu v příloze č. 5 řešeného nařízení vlády.**

V souvislosti s hodnotami „p“, je nutné vydefinovat podmínky, kdy tato hodnota nebude do výpočtu použita a bude porovnávána pouze s „m“. Výše uvedený postup, tj. jednoznačně určené nestandardní stavy, je vhodný zejména u zařízení s významným vlivem na životní prostředí v oblasti vod.

V rozlišování významnosti lze vycházet z přítomnosti zvlášť nebezpečných látek definovaných v příloze č. 1 vodního zákona. U ostatních zařízení se vychází z nestandardních stavů blíže nedefinovaných, tedy pouze z počtu „m“ uvedených v příloze č. 5 nařízení č. 401/2015 Sb. v návaznosti na přílohu č. 1 tabulku 1a a přílohu č. 4 tabulku 1.

Vodoprávní úřad může dle nařízení č. 401/2015 Sb. v povolení k vypouštění průmyslových odpadních vod stanovit pro jednotlivé ukazatele znečištění taktéž jejich individuální nepřekročitelné hodnoty „m“. V případě, že jsou závěry o BAT, ale hodnoty z nich nejsou uvedeny v nařízení č. 401/2015 Sb., tak se stanoví „p“ dle BAT a dvojnásobek jeho hodnoty bude určeno jako „m“, případně bude „m“ hodnoceno individuálně na základě emisních standardů.

Uváděné maximální koncentrace „m“ jsou dle nařízení v praxi nepřekročitelné za každé situace. Vodoprávní úřad stanoví typ vzorku uvedený v tabulce 1 přílohy č. 4 nařízení v souladu se stanovením hodnoty „p“. Uváděné přípustné koncentrace „p“ nejsou aritmetické průměry za kalendářní rok a mohou být překročeny v povolené míře podle hodnot uvedených v příloze č. 5 předmětného nařízení. Vodoprávní úřad stanoví typ vzorku podle typu vzorku A nebo B nebo C (příloha č. 4, tabulka 1 nařízení č. 401/2015 Sb.), kdy pro čistírny odpadních vod s diskontinuálním vypouštěním odpadních vod stanoví vodoprávní úřad způsob odběru vzorku individuálně.

Na základě nadřazenosti vodního zákona nad jeho nařízením je možno uplatnit výjimku z „m“ pouze v případě mimořádných situací či havárií, které jsou ošetřeny v uvedeném zákoně. Mimořádnou situaci však musí provozovatel oznámit vodoprávnímu úřadu, v opačném případě nedochází ke krytí takového stavu a na věc je pohlíženo jako na standardní situaci provozu. V tomto případě se ovšem nejedná o jiné než standardní provozní podmínky ve smyslu zákona o integrované prevenci, ale o zcela výjimečné události spojené se zásahem vyšší moci, jako jsou přírodní katastrofy.

3.1.1. Nestandardní podmínky provozu pro aplikaci „m“ - mimořádné situace, havárie

Vodoprávní úřad může stanovit v povolení k nakládání s vodami i další podrobnosti měření. **V případě mimořádné situace může vodoprávní úřad na základě § 10 odst. 4 vodního zákona na návrh oprávněného stanovit způsob a rozsah měření mimo řízení o povolení k nakládání s vodami, a to na omezenou nezbytně nutnou dobu.** V případech dočasného zhoršení stavu vodních útvarů daného okolnostmi přírodní povahy nebo vyšší moci, které jsou výjimečné nebo nemohly být rozumně předvídaný, jako v případě extrémních povodní nebo období déletrvajících sucha nebo v důsledku havárií, je nutné splnit tyto podmínky:

1) Podmínky, za kterých mohou být okolnosti označeny za mimořádné nebo rozumně nepředpověditelné, jsou uvedeny, včetně zavedení příslušných ukazatelů, v plánu povodí.

2) Důsledky mimořádných nebo rozumně nepředpověditelných okolností se každoročně přezkoumají a s ohledem na důvody prodloužení lhůt stanovené ve vodním zákoně v § 23a odst. 5 a stanovení méně přísných cílů v § 23a odst. 6 se přijmou všechna proveditelná opatření s cílem v co možná nejkratším čase obnovit ve vodním útvaru stav, který byl před mimořádnou okolností.

3) Souhrn důsledků mimořádných okolností a opatření, která byla nebo mají být přijata v souladu s nastalou mimořádnou situací dle vodního zákona, se uvedou v nejbližší aktualizaci plánu povodí.

Za havárii se dle § 40 odst. 2 vodního zákona vždy považují případy závažného zhoršení nebo mimořádného ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, zvláště nebezpečnými látkami, popřípadě radioaktivními zářiči a radioaktivními odpady, nebo dojde-li ke zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněných oblastech přirozené akumulace vod nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů. Dále se dle odst. 3 jmenovaného ustanovení za havárii považují případy technických poruch a závad zařízení k zachycování, skladování, dopravě a odkládání látek uvedených v odst. 2, pokud takovému vniknutí předcházejí.

Dle § 41 odst. 2 vodního zákona ten kdo způsobí nebo zjistí havárii, je mimo jiné povinen ji neprodleně hlásit Hasičskému záchrannému sboru České republiky nebo jednotkám požární ochrany nebo Policii České republiky, případně správci povodí. Při odstraňování příčin a následků havárie se původce havárie řídí havarijním plánem, popřípadě pokyny vodoprávního úřadu a České inspekce životního prostředí.

Na základě uvedeného lze konstatovat, že v případě mimořádných či rozumně nepředvídatelných událostí platí možnost překročení „m“ v případě, kdy jsou tyto události uvedené v plánu povodí. Dále jsou za mimořádnou situaci považovány takové mimořádné události, které mají za následek ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, zvláště nebezpečnými látkami,

popřípadě radioaktivními zářiči a radioaktivními odpady, nebo dojde-li ke zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněných oblastech přirozené akumulace vod nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů.

V případě překročení „m“ za jiných než nestandardních podmínek (chápaných ve smyslu uvedeném výše) je tento stav nutné na základě zákona o integrované prevenci sankcionovat.

3.2. Stanovení emisních limitů pro znečišťující látky dle přílohy č. 2 zákona o integrované prevenci

Z formulace § 14 odst. 1 zákona o integrované prevenci vyplývá, že povolující úřad stanovuje emisní limity pro znečišťující látky podle přílohy č. 2 (v odůvodněných případech i na další látky), pokud jsou ze zařízení vypouštěny a další emisní limity, které se stanovují na základě jiných právních předpisů, tj. pokud emitovaná látka je ze zařízení vypouštěna, ale složková legislativa ji nereguluje, není to důvod k tomu, aby nebyl uložen emisní limit.

V souvislosti s nařízením č. 401/2015 Sb. lze výše uvedený princip použít pouze v případě, že jsou v seznamu přílohy č. 2 hlavních znečišťujících látek pro stanovení emisních limitů zákona o integrované prevenci ustaveny takové látky, které jsou nad rámec řešeného nařízení či pro ně neexistují relevantní závěry o BAT. To znamená, že v případě, že jsou látky s emisními limity vymezeny v závěrech o BAT újeji a nejsou ani v příloze nařízení č. 401/2015 Sb., ale přesto jsou vypouštěny, musí být obsaženy v integrovaném povolení a to takovým způsobem, který je představen v úvodu této podkapitoly. V praxi je v tomto případě možné odvolat se na standardy kvality životního prostředí. Takové rozhodnutí je pak nutno opřít o konkrétní ustanovení zákona o integrované prevenci, konkrétně o § 14 nebo § 15. Řešená problematika je spíše okrajovou záležitostí, poněvadž obecně by měly většinu látek pokrýt závěry o BAT či předmětná složková legislativa.

3.3. Postup v případech, kdy neexistují závěry o BAT

Jedná se o případ, kdy emisní limity definované emisními standardy „p“ uvedenými v tabulkách 2 a 3 přílohy č. 1 k řešenému nařízení nevycházejí ze závěrů o BAT. Příkladem může být například činnost 38.32 Spalování odpadů, kdy uvedená hodnota u rtuti činí v tabulce č. 2 0,03 mg/l. Pro praxi to znamená, že v řešených přílohách předmětného nařízení existuje další skupina látek, jejichž emisní limity nevycházejí ze závěrů o BAT.

K hodnocení aplikace BAT a stanovování emisních limitů v integrovaném povolení se primárně používají Závěry o BAT, v případě, že tyto závěry neexistují, použijí se Referenční dokumenty o nejlepších dostupných technikách (BREF) schválené Evropskou komisí. Teprve když není možné využít k hodnocení informace z BREF (např. průmyslová činnost nebo konkrétní technologie nebo technika není v BREF zahrnuta), využijí se další zdroje informací o BAT (např. podle bodu 12 přílohy č. 3 k zákonu o integrované prevenci - informace o stavu a vývoji BAT a jejich monitorování zveřejňované mezinárodními organizacemi). V případě využití jiných zdrojů informací o nejlepších dostupných technikách je nutné uvést způsob určení nejlepší dostupné techniky. Pokud je k hodnocení použito více zdrojů informací (např. více BREF), je třeba provést hodnocení pro každý použitý zdroj informací zvlášť.

Příklad ve vztahu k příloze č. 1 nařízení č. 401/2015 Sb. pro nastavení emisních limitů v integrovaném povolení

1. Závazné podmínky provozu (z žádosti)

Emisní limity - Vypouštění odpadních vod

Emisní zdroje a emisní limity

Emisní zdroj	Látka nebo ukazatel	Emisní limit dle platné legislativy	Navrhovaný emisní limit
XY (spalovna - odpadní vody z čištění plynů)	Rtuť	0,03 mg/l ¹⁾	0,03 mg/l ²⁾

¹⁾ Emisní limit dle požadavku zvláštních právních předpisů - Příloha č. 1 Průmyslové odpadní vody - tabulka 2: Emisní standardy: přípustné hodnoty znečištění pro odpadní vody vypouštěné z vybraných průmyslových a zemědělských odvětví nařízení č. 401/2015 Sb. pro kategorii 38.32 Spalování odpadů

²⁾ Referenční dokument o BAT (BREF) Spalování odpadů; 5.1 Všeobecné BAT pro spalování všech druhů odpadů, Tab. 5.4. Provozní emisní úroveň BAT vypouštěných odpadních vod z čistírny určené k čištění odpadních vod z čištění spalin ve skrubru, Hg a její sloučeniny, vyjádřeno jako Hg 0,001-0,03 mg/l.

V případě přenesení těchto hodnot z nařízení č. 401/2015 Sb. do integrovaných povolení může dojít k situaci, že je činnost, jež emituje tyto látky popsána ve „starém“ BREF a to s takovou úrovní emisních hodnot, které jsou nižší/vyšší než ty, které uvádí přílohy řešeného nařízení. Nicméně od hodnoty ve „starém“ BREF je možné se v povolování odchýlit bez nutnosti udělování výjimky podle § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci.

3.4. Seznam hlavních znečišťujících látek pro stanovování emisních limitů (zákon o integrované prevenci)

V rámci problematiky této kapitoly musíme zhodnotit i přístup k látkám, které jsou vyjmenovány v příloze č. 2 zákona o integrované prevenci. Jedná se o přílohu, která vyjmenovává hlavní znečišťující látky pro stanovování emisních limitů, mimo jiné ve vodě.

Uvedené vychází z formulace § 14 odst. 1 zákona o integrované prevenci, ze které vyplývá, že povolující úřad stanovuje emisní limity pro znečišťující látky podle přílohy č. 2, pokud jsou ze zařízení vypouštěny a další emisní limity, které se stanovují na základě jiných právních předpisů, tj. pokud emitovaná látka je ze zařízení vypouštěna, ale složková legislativa ji nereguluje, není to důvod k tomu, aby nebyl uložen emisní limit.

V příloze č. 2 zákona o integrované prevenci je uvedeno 13 látek/skupin, u kterých, v případě, že je emituje zařízení spadající pod působnost zákona o integrované prevenci, musí být stanoveny emisní limity. Nelze zcela vyloučit, že v rámci tohoto seznamu se mohou vyskytovat látky, které nejsou v nařízení č. 401/2015 Sb. uvedeny.

I v tomto případě, pakliže jsou tyto látky předmětným zařízením emitovány, je nutné nastavit v integrovaném povolení příslušné emisní limity.

Nicméně, uvedené platí pouze v případě, že se jedná o nastavení emisního limitu u látky, jejíž emise jsou na takové úrovni, že by například mohly přispět k závažnému znečištění v místě provozu, závažnému znečištění životního prostředí jako celku, nebo narušení úrovně ochrany životního prostředí. V uvedených případech je pak relevantní regulovat tyto látky emisními limity. Nejedná se tak například o látky, které jsou sice ze zařízení pravděpodobně emitovány, ale jejich hodnoty jsou pod mezí detekce nebo menší, než je mezní chyba měřicího přístroje. V těchto případech je výhodnější stanovit technická opatření k jejich eliminaci, než limity.

Pozn.: V návaznosti na řešenou problematiku je také důležitý bod č. 13 přílohy č. 2 zákona o integrované prevenci, který zní: Látky uvedené v příloze č. 6 k nařízení vlády č. 61/2003 Sb., což je nařízení zrušené a nahrazené nařízením č. 401/2015 Sb.

4. APLIKACE ZÁVĚRŮ O BAT

Emisní limity definované emisními standardy „p“ uvedenými v tabulkách 2 a 3 přílohy č. 1 k hypotetickému řešenému nařízení vycházejí ze závěrů o BAT.

V případě tabulky č. 2 se jedná o látky definované číselným odkazem na konkrétní prováděcí rozhodnutí Komise o BAT. Jako příklad si můžeme uvést benzen u činnosti 19.2 Výroba rafinovaných ropných produktů, u něhož je uvedena přípustná hodnota „p“ 0,05 mg/l a odkaz č. 27) na poznámku ve znění: „Hodnota koncentrace je vyjádřena jako roční průměr. Platí podle prováděcího rozhodnutí Komise o BAT 2014/738/EU pro rafinaci minerálních olejů a plynů“.

V případě tabulky 3 je situace poněkud odlišná. Tabulka 3 uvádí měsíční standardy, což jsou přípustné hodnoty ukazatelů znečištění odpadních vod s obsahem uvedených zvláště nebezpečných látek, kdy jsou v tabulce uvedeny látky, průmyslové činnosti, druh výroby a přípustné hodnoty „p“.

V souvislosti s tabulkou 3 je podobně, jako v případě tabulky 2, u konkrétních látek odkazováno na vyjádření vztahující se k problematice BAT. Nicméně, je takto činěno u definice průmyslové činnosti. Například u činnosti 1.2.9 Výroba papíru, kde je znečišťující látkou rtuť, je uvedeno odvolání na poznámku 6), která zní: „Uváděné přípustné hodnoty jsou mezní. Vodoprávní úřad je při stanovení emisních limitů povinen přihlížet k nejlepším dostupným technikám ve výrobě a nejlepším dostupným technikám v oblasti zneškodňování odpadních vod.“

Z výše uvedeného vyplývá, že ve stěžejních přílohách uvádějících stanovení emisních limitů pro znečišťující látky, jsou uvedeny a označeny látky, u nichž jsou zavedeny takové emisní limity, které přímo vychází ze závěrů o BAT.

V souvislosti s formulací konkrétních limitů v integrovaném povolení je nutné uvést specifikaci zdroje informací, který byl použit pro hodnocení BAT. K hodnocení aplikace BAT se primárně použijí závěry o BAT nebo Referenční dokumenty o nejlepších dostupných technikách (tzv. BREF) schválené Evropskou komisí.

Hodnotí se výběr konkrétních technik nebo technologií, tj. zjišťuje se, zda jsou zvolené techniky na základě dostupných ukazatelů (zejména dle informací z BREF nebo závěrů o BAT) považovány za BAT. Porovnávají se parametry BAT (hodnoty ukazatelů případně další údaje uvedené v BREF nebo závěrů o BAT) s parametry zařízení (hodnoty ukazatelů u zařízení). Rozdíly je nutné odůvodnit.

V rámci integrovaných povolení je nutné ke konkrétním informacím z BREF či závěrů o BAT uvést rovněž název a číselné označení kapitoly, popř. podkapitoly, a stranu dokumentu, na které se informace nachází.

Pakliže je výše uvedené v souladu, navržené podmínky či emisní limity musí vycházet z použití nejlepších dostupných technik a být konzistentní s právními předpisy na úseku životního prostředí.

Emisní limity musí být navrženy pro všechny výpusti ze zařízení. Vhodné je taktéž uvést právní rámec limitu (do části "Poznámka") – BAT = limit je v souladu se závěry o BAT, BF = skutečné hodnoty v souladu se závěry o BAT, VYJ = výjimka z BAT apod.

Příklad uvedení emisních limitů v integrovaném povolení v návaznosti na existenci závěrů o BAT, jejichž emisní limity z nich pocházející jsou explicitně uvedeny v nařízení č. 401/2015 Sb.

Závazné podmínky provozu (ze žádosti)

Emisní limity - Vypouštění odpadních vod

Emisní zdroje a emisní limity

Emisní zdroj	Znečišťující látka nebo ukazatel	Úroveň emisí spojená s nejlepšími dostupnými technikami	Navrhovaný emisní limit	Poznámka
XY (například: jímací vrt č. xy / výroba asfaltových laků a ředěných asfaltů)	benzen	0,001 – 0,05 mg/l ¹⁾	0,05 mg/l ²⁾³⁾	BAT

¹⁾ Závěry o BAT pro rafinaci minerálních olejů (Rozhodnutí 2014/738/EU); kapitola 1.1.7 Emise do vody, Tabulka 3: Úrovně emisí související s BAT pro přímé vypouštění odpadní vody z rafinace minerálních olejů a plynů a četnost monitorování související s BAT, str. 15.

²⁾ Emisní limit dle požadavku zvláštních právních předpisů - Příloha č. 1 Průmyslové odpadní vody - tabulka 2: Emisní standardy: přípustné hodnoty znečištění pro odpadní vody vypouštěné z vybraných průmyslových a zemědělských odvětví k nařízení 401/2015 Sb. pro kategorii 19.2 Výroba rafinovaných ropných produktů pro benzen

Hodnota koncentrace je vyjádřena jako roční průměr. Platí podle Prováděcího rozhodnutí Komise o BAT 2014/738/EU pro rafinaci minerálních olejů a plynů

³⁾ Hodnota představuje emisní standardy „p“, který je uvedený v tabulce 1a přílohy č. 1 k nařízení 401/2015 Sb. Emisní standardy uvedené v tabulkách 2 a 3 přílohy č. 1 k tomuto nařízení a emisní limity podle nich stanovené vodoprávním úřadem v povolení k vypouštění odpadních vod se považují za dodržené, jestliže míra jejich překročení nepřesáhne hodnoty uvedené v příloze č. 5 k předmětnému nařízení.

Další zásadní věcí je pak problematika udělení výjimky z BAT. Obecně platí, že v odůvodněných případech může příslušný orgán přistoupit k tomu, že stanoví emisní limity, které umožňují překročit úroveň emisí spojené s BAT, tj. udělí výjimku. Použití této výjimky je však omezeno minimálními požadavky na emisní limity v příloze IED - **na národní úrovni pak složkovou legislativou. Požadavky nesmí být nikdy mírnější, než podle příslušných složkových předpisů, jak ukládá § 14 odst. 3 zákona o integrované prevenci.** Udělení výjimky z BAT je možné pouze z důvodů vymezených § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci.

V rámci řešené problematiky konstatujeme, že pokud jsou emisní limity v integrovaném povolení nastaveny dle nařízení č. 401/2015 Sb., konkrétně dle hodnot, které jsou převzaty z relevantních závěrů o BAT (nebo jsou s nimi fakticky shodné nebo přísnější), nelze, na základě výše uvedeného, žádat o výjimku z BAT.

Může také nastat situace, že pro řešenou kategorii závěry o BAT existují, avšak hodnoty z nich vyplývající nejsou v nařízení č. 401/2015 Sb. uvedeny s odkazem na příslušné závěry o BAT.

Příkladem může být výroba 19.1 Výroba koksárenských produktů u fenolů, kdy uvedená hodnota v tabulce č. 2 nařízení č. 401/2015 Sb. činí 0,5 mg/l, v závěrech o BAT je pak uvedena hodnota < 0,05 mg/l, avšak v příloze chybí odkaz na konkrétní závěry o BAT. V takovém případě bude postupováno stejně, jako by byl tento odkaz uveden (aplikace závěrů o BAT se odvozuje od toho, že reálně existují, nikoliv od uvedení v odkazu). Poznámka 11 uvedeného nařízení navíc uvádí, že seznam závěrů o BAT je uveden pouze jako příklady.

Poslední možností je stav, kdy v době tvorby řešeného nařízení, potažmo jeho uvedení v platnost, ještě neexistovaly konkrétní závěry o BAT. V takovém případě by se mohlo zdát, že může dojít k situaci, kdy hodnoty z přílohy 1 nařízení č. 401/2015 Sb. mohou být v budoucnu mírnější než hodnoty uvedené v nově schválených závěrech o BAT, což by teoreticky mohlo vést k udělení výjimky z BAT. Řešené nařízení však počítá i s touto variantou a to včleněním ustanovení § 7 odst. 3, které říká, že při povolování vypouštění průmyslových odpadních vod do vod povrchových stanoví vodoprávní úřad emisní limity podle druhu výroby maximálně do výše emisních standardů uvedených v tabulkách 2 a 3 přílohy č. 1 k tomuto nařízení, jak již bylo v textu uvedeno. **Nicméně, u zařízení podle zákona o integrované prevenci stanoví vodoprávní úřad pro ukazatele, které jsou upraveny v rozhodnutích o závěrech o nejlepších dostupných technikách, emisní limity maximálně do výše hodnot stanovených v těchto rozhodnutích. Uvedené tedy stanoví, že pakliže existují relevantní závěry o BAT, jsou emisní limity pro zařízení spadající pod zákon o integrované prevenci vždy nastaveny podle těchto limitů, a to nezávisle na hodnotách přílohy č. 1 řešeného nařízení.**

4.1. Postup v případech, kdy skončí platnost povolení k vypouštění odpadních vod dle vodního zákona a zároveň již existují závěry o BAT, avšak ještě není naplněna čtyřletá lhůta pro jejich aplikaci

Povolení k vypouštění odpadních vod nemůže být dle § 9 odst. 2 vodního zákona vydáno na dobu delší než 10 let, v případě vypouštění odpadních vod se zvláště nebezpečnými látkami nebo nebezpečnými látkami podle přílohy č. 1 na dobu delší než 4 roky. V případě, že jsou nově zveřejněny nebo aktualizovány stávající závěry o BAT, platí skutečnost, že limity vycházející ze závěrů o BAT musí být implementovány do 4 let v rámci integrovaných povolení, tak jak bylo uvedeno v kapitole 2 a 4 tohoto dokumentu. Nicméně, vezmeme-li v potaz hypotetický příklad, kdy jsou závěry o BAT zveřejněny/aktualizovány například 1 rok před ukončením platnosti povolení dle vodního zákona, může v rámci uvedeného nastat situace, kdy není zcela jasné, zda mají být podmínky integrovaných povolení resp. emisní limity dány do souladu s těmito závěry o BAT bezodkladně po ukončení platnosti povolení dle vodního zákona, nebo až po uplynutí lhůty 3 let (Hypotetická lhůta použitá pouze pro tento příklad. V praxi je nutné postupovat v souvislosti s termíny v jednotlivých případech individuálně, avšak analogicky s načrtnutým příkladem).

Situaci lze teoreticky řešit třemi způsoby, kdy jsou podmínky nastaveny bezodkladně podle závěrů o BAT, nebo je zachován stávající stav či jsou bezodkladně aplikovány hodnoty z nařízení č. 401/2015 Sb., a k aplikaci předmětných BAT dojde až po čtyřech letech od jejich zveřejnění/aktualizace. V uvedeném hypotetickém případě tedy po 3 letech od ukončení platnosti povolení dle vodního zákona.

V případě neodkladného nastavení podmínek integrovaného povolení/emisních limitů dle nových/aktualizovaných závěrů o BAT, by provozovatel přišel o čas, který je mu ze zákona dán, tj. 4 roky (v případech, že nejsou specifické místní podmínky životního prostředí, které by odůvodňovali kratší lhůtu). To by se mohlo negativně projevit ve zvýšeném tlaku na provozovatele zejména v souvislosti s případnými zásahy do technologií, které by zajistily požadované (přísnější) emisní limity vycházející ze závěrů o BAT.

Principiálním řešením popsaného stavu je aplikace hodnot z nařízení č. 401/2015 Sb. v bodě, kdy skončí platnost povolení vycházející z vodního zákona. V případě, že již určitou dobu existují příslušné závěry o BAT, by mělo dojít k aplikaci limitů vycházejících z nařízení, avšak kromě limitů vycházejících z předmětných závěrů o BAT. U náležitostí, které nejsou ošetřeny v uvedeném nařízení, dochází minimálně k zachování stávajícího stavu. Uvedené se týká všech novelizovaných či aktuálně nových závěrů o BAT (rok 2016 a později) kromě závěrů o BAT pro výrobu skla a železa a oceli.

V souvislosti s termíny by mělo být postupováno tak, že v případě, kdy skončí platnost povolení dle vodního zákona, bude ustaveno povolení nové a to na dobu 4 resp. 10 let, ve shodě s tím co je
---

uvedeno v kapitole 2 tohoto dokumentu. Při povolování vypouštění průmyslových odpadních vod do vod povrchových stanoví vodoprávní úřad emisní limity podle druhu výroby maximálně do výše emisních standardů uvedených v tabulkách 2 a 3 přílohy č. 1 k nařízení č. 401/2015 Sb. (kromě limitů vycházejících ze závěrů o BAT), což bude provedeno v rámci změn podmínek resp. emisních limitů integrovaných povolení. Zároveň však bude v příslušné podmínce určeno datum, které odpovídá uplynutí 4 let od zveřejnění závěrů o BAT v Úředním věstníku EU, které bude omezovat platnost takto stanovených emisních limitů. Spolu s tím budou stanoveny další emisní limity ve shodě s § 7 odst. 3 řešeného nařízení (tj. odpovídající závěrům o BAT), které budou platit po uplynutí uvedeného data.

4.1.1. Aplikace limitů v integrovaných povoleních v případě existence dvou typů emisních limitů pro jednoho ukazatele nařízení č. 401/2015 Sb. v návaznosti na problematiku závěrů o BAT

V příloze č. 1 tabulkách 2 a 3 řešeného nařízení se můžeme setkat se situací, kdy jsou nastaveny dva typy limitů pro jednoho ukazatele. Například v příloze č. 1 tabulce 2 se u činnosti 17.11 Výroba vlákniny - Výroba sulfitové buničiny u ukazatele $CHSK_{Cr}$, setkáváme jednak s limitem pro hmotnostní koncentraci 400 mg/l, a také s poměrným množstvím vypouštěného znečištění vyjádřeného jako 30 kg/t. U druhé hodnoty je navíc uveden odkaz 19) ve znění: „Hodnoty přípustných koncentrací platí podle Provděcího rozhodnutí Komise o BAT 2014/687/EU pro závody na výrobu buničiny, papíru a lepenky. Hodnota přípustné koncentrace je vyjádřena jako roční průměr. Hodnota vyjádřená v kg/t je vztažena na tunu vyrobené vzduchosuché buničiny o suchosti 90 % nebo na tunu papíru nebo lepenky.“ V druhém případě se tedy navíc jedná o hodnotu vycházející ze závěrů o BAT. Otázkou je zda může být v rámci integrovaných povolení aplikován pouze jeden limit nebo musí dojít k aplikaci obou limitů souběžně.

V návaznosti tuto problematiku konstatujeme, že je v případě nutnosti možné mít v integrovaném povolení hodnotu definující hmotnostní koncentraci, v uvedeném případě 400 mg/l a hodnotu vyjádřenou jako kg/t (poměrné množství vypouštěného znečištění) doplnit až například po implementaci závěrů o BAT (viz výše). Kromě obecného požadavku § 14 odst. 3 zákona o integrované prevenci, který upravuje požadavky ke složkovým předpisům, je nutné mít v povolení alespoň koncentrační limity z praktických důvodů, aby bylo možné požadované emise znečištění vztáhnout k hodnotám toku.

5. ZAŘAZENÍ DO PŮSOBNOSTI ZÁKONA O INTEGROVANÉ PREVENCI PŘI VÝKLADU KATEGORIE 6.11. PŘÍLOHY Č. 1 ZÁKONA O INTEGROVANÉ PREVENCI

Při výkladu této kategorie je nutné přihlídnout k 3 zásadním aspektům. Jedním z nich je i aspekt, který souvisí s řešeným nařízením č. 401/2015 Sb., který stanovuje, že jsou čištěny jiné než městské odpadní vody (viz. metodika Legislativa v oblasti integrované prevence - výklad kategorií 3.5., 4.1. b), 4.1. h), 6.11. přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci ze dne 18. 9. 2014).

V praxi se v mnoha případech řešících problematiku čistíren odpadních vod spadajících do kategorie 6.11 přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci stává, že zabezpečují likvidaci městských odpadních vod vznikajících v městské aglomeraci, kde jsou zastoupeny jak vody splaškové a dešťové, tak podíl vod technologicky předčištěných. Nejedná se tedy např. o odpadní vody výlučně z průmyslového areálu, ale jde o komplex různě definovaných vod, jejichž součástí jsou i vody městské dle definice předmětného nařízení. Na základě uvedených konstatování nebývá v úvodu uvedený aspekt naplněn.

V souvislosti se smyslem této metodiky uvádíme, že se změnilo paragrafové znění definice městských odpadních vod, tak jak bylo uvedeno ve zrušeném znění § 2 písm. b) nařízení vlády č. 61/2003 Sb. do podoby platného znění definice městských odpadních vod ukotveného v § 2 písm. c) respektive b) nařízení vlády č. 401/2015 Sb.

Dle zrušeného nařízení se „městskými odpadními vodami“ rozuměly odpadní vody vypouštěné z domácností nebo služeb, vznikající převážně jako produkt lidského metabolismu a činností v domácnostech (splašky), popřípadě jejich směs s průmyslovými odpadními vodami nebo se srážkovými vodami.

Dle nového nařízení se pak „městskými odpadními vodami“ rozumí splašky nebo směs splašků a průmyslových odpadních vod anebo srážkových vod, kdy se splašky rozumí odpadní vody z domácností a služeb, které vznikají převážně jako produkt lidského metabolismu a činností v domácnostech.

Z uvedených definic dále vyplývá, že diskutovaná kategorie stále pokrývá i čištění průmyslových odpadních vod. Průmyslovými odpadními vodami se však nově dle § 2 písm. a) nařízení 401/2015 Sb. rozumí „odpadní vody z výroby uvedených v části B přílohy č. 1 k tomuto nařízení, jakož i odpadní vody v této části přílohy neuvedené, jsou-li vypouštěny z výrobních nebo jim obdobných zařízení, **včetně odpadních vod vypouštěných z průmyslových areálů, které vznikají převážně jako produkt průmyslové činnosti**“. (Poslední část věty za čárkou byla do řešeného nařízení přidána nově.)

Z toho lze dovodit, že průmyslová odpadní voda nemusí být tvořena výlučně odpadní vodou, která vznikla v souvislosti s konkrétní technologickou operací, ale může obsahovat i jiné odpadní vody z průmyslového areálu vznikající v rámci jiných aktivit v tomto areálu, např. charakteru splašků, které mohou mít dále charakteristiku městských odpadních vod.

Na základě výše uvedeného můžeme konstatovat, že judikatura, která byla postavena na základní premise, kdy byla pod kategorií 6.11. dle přílohy 1 zákona o integrované prevenci vždy zařazována zařízení, která čistila odpadní vody pocházející výlučně z průmyslového areálu, se promítá i do uvedené úpravy textace.

Z nových ustanovení nařízení č. 401/2015 Sb., která nebyla součástí nahrazeného nařízení č. 61/2003 Sb., nevyplývá nutnost změny praxe při výkladu řešené kategorie.

Je nutné také zmínit novou definici § 2 písm. k) nařízení č. 401/2015 Sb., která říká, že průmyslovou čistírnou odpadních vod je zařízení pro čištění průmyslových odpadních vod vybavené technologií pro likvidaci specifického znečištění v těchto vodách obsaženého, **a jsou-li v tomto zařízení likvidovány také městské odpadní vody, technologií pro čištění městských odpadních vod**. Z uvedené definice lze dovodit, že v průmyslových čistírnách mohou být čištěny i městské odpadní vody v případě instalací vhodných technologií. S řešenou problematikou souvisí i znění písm. l) uvedeného ustanovení, kdy je komunální čistírnou odpadních vod zařízení **pro čištění městských odpadních vod vybavené technologií pro likvidaci splašků**.

S ohledem na textaci kategorie 6.11. dle přílohy 1 zákona o integrované prevenci, která se odkazuje zejména na charakter čištěných odpadních vod („nejsou městskými odpadními vodami“) uvedená úprava nemá na dosavadní výkladovou praxi vliv, protože textace v § 2 písm. k) nařízení č. 401/2015 Sb. umožňuje jak čištění městských odpadních vod, tak vod jiného charakteru (tj. průmyslových).

Schválil: Mgr. Evžen Doležal
ředitel odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence